

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΩΑΡΙΘΜ. 3/2013 ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΥ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Το ΔΠΣ ομόφωνα έκρινε πειθαρχικά ελεγκτέο τον συν. Πάσχο Μανδραβέλη , ύστερα από έγκληση των συν. Νίκου Γρυλλάκη και Βασιλείας Ζερβού .

Ποινή: Ομόφωνα του επέβαλε την επίπληξη με ανάρτηση της απόφασης στους χώρους εργασίας .

Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο της Ενώσεως Συντακτών ΗΕΑ, συνήλθε σήμερα Πέμπτη, 14 Φεβρουαρίου 2013, στα επί της οδού Ακαδημίας 20 γραφεία του, υπό την προεδρεία της προέδρου Μιμής Τουφεξή και με την παρουσία των τακτικών μελών, Ελένης Τράϊου, Παύλου Γερακάρη, Πάνου Τσίρου και Αναστάσιου Κοντογιαννίδη, καθώς και της γραμματέως Μαρίας Χριστοφοράτου, προκειμένου να εξετάσει την από 03.09.12 έφεση του συν. Πάσχου Μανδραβέλη κατά της υπΩ αριθμ. 16/2012 απόφασης του Πρωτοβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου.

Η έφεση ασκήθηκε εμπρόθεσμα και το Συμβούλιο προχώρησε στην αποδεικτική διαδικασία.

Σύμφωνα με το άρθρο 18, παρ. 11 του Καταστατικού, 1 η παράταση δόθηκε στις 29.11.12. Ελλείπει απαρτίας στην πρώτη συνεδρίαση (23.01.13) η απόφαση ελήφθη στις 14.02.13, οπότε διαπιστώθηκε η προβλεπόμενη απαρτία.

Με την προσβαλλόμενη απόφαση, το ΠΠΣ τον έκρινε με ψήφους 4 έναντι 1 πειθαρχικά ελεγκτέο, και με ψήφους 3 έναντι 2 του επέβαλε την προσωρινή διαγραφή 3 μηνών, για αντισυνδικαλιστική-αντισυναδελφική συμπεριφορά, με την μειοψηφία να προτείνει την απλή επίπληξη.

Η έγκληση των **συν. Νίκου Γρυλλάκη και Βασιλείας Ζερβού**, εκπροσώπων στο Μικτό Συμβούλιο της ΕΣΗΕΑ των δημοσιογράφων της ΕΡΤ τηλεόρασης και ραδιοφώνου, αντίστοιχα είχε ως εξής:

«Παρακαλούμε το Πειθαρχικό Συμβούλιο, όπως εξετάσει το άρθρο της «Καθημερινής» το Σάββατο 10 Δεκεμβρίου 2011, υπό τον τίτλο □Μια αδιάφορη απώλεια□, σελ. 49, το οποίο υπογράφει ο δημοσιογράφος Πάσχος Μανδραβέλης, και που σύμφωνα με τις Καταστατικές Αρχές της Ενώσεως, παραβιάζει κατάφωρα τον Κώδικα Δεοντολογίας. Το συγκεκριμένο δημοσίευμα δεν είναι το μόνο με το οποίο ο κ. Μανδραβέλης στρέφεται κατά των δημοσιογράφων της Δημόσιας Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης, και δη σε μια στιγμή που βρίσκεται σε εξέλιξη ο απεργιακός τους αγώνας, με κύριο αίτημα την προάσπιση των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, οι οποίες ήδη απειλούνται ή και σε ορισμένες περιπτώσεις, έχουν ακυρωθεί σε πολλά ιδιωτικά μέσα ενημέρωσης□».

Με υπόμνημά τους προς το ΔΠΣ, οι εγκαλούντες επεσήμαναν:

«□Ήταν μεγάλη η έκπληξή μας όταν κατά τη διάρκεια των απεργιακών μας κινητοποιήσεων την περασμένη χρονιά και ενώ διεκδικούσαμε μέσα από τους αγώνες μας το δικαίωμα στις ΣΣΕ, είδαμε το άρθρο του συν. Πάσχου Μανδραβέλη στην Καθημερινή να έχει τίτλο □Μια αδιάφορη απώλεια□, στο οποίο αναφερόταν, όπως έκρινε η Γενική Συνέλευση των δημοσιογράφων της ΕΡΤ, με ύφος απαράδεκτο, υποτιμητικό, καθώς και υπονομευτικό για τις κινητοποιήσεις μας, τις οποίες είχε κηρύξει η ΕΣΗΕΑ. Η Γενική Συνέλευση κατά πλειοψηφία ζήτησε τότε από τους εκπροσώπους του Βασιλεία Ζερβού και Νίκο Γρυλλάκη, να υποβάλλουν ένσταση προς το Πειθαρχικό Συμβούλιο της Ένωσης, ώστε να εξετάσει κατά πόσο το συγκεκριμένο δημοσίευμα παραβιάζει τις Καταστατικές Αρχές της Ενώσεως.

Θα θέλαμε να σας επισημάνουμε ότι θεωρούμε άκαιρη την συγκεκριμένη στιγμή που βγήκε το άρθρο, και στοχοποιούσε τους αγώνες μας, αφού δημοσιεύτηκε σε ημέρα που απεργούσαν μονάχα οι δημοσιογράφοι της ΕΡΤ, (οι συνάδελφοι δηλαδή του κ. Πάσχου Μανδραβέλη) και όχι το σύνολο των εργαζομένων της ΕΡΤ.

Ήταν απεργίες τις οποίες είχε προκηρύξει το συνδικαλιστικό μας όργανο, η ΕΣΗΕΑ, στην οποία ανήκει ο κ. Μανδραβέλης, και που είχαν υποστηριχθεί από όλα τα κόμματα της τότε αντιπολίτευσης.

Οι συνάδελφοι του κ. Μανδραβέλη στην ΕΡΤ, δεν είμαστε ούτε δικαστές, ούτε αυτοί που θα κρίνουμε τον τρόπο και το χρόνο που επιλέγει να αποτυπώνει την σκέψη του στην εφημερίδα που εργάζεται. Είμαστε όμως αυτοί που θα προστατεύσουμε την εργασία μας και τους αγώνες μας από τον καθένα που θα προσπαθήσει να λοιδορήσει και να υποτιμήσει το έργο που παράγουμε με αξιοπρέπεια και σεβασμό προς τον κόσμο, που μας επιλέγει για την ενημέρωσή του».

Στην έφεσή του, ο εφεσιβάλλων **συν. Πάσχος Μανδραβέλης**, υποστήριξε:

«Δεν θεωρώ άδικη την απόφαση. Την θεωρώ παράλογη. Θεωρώ παράλογη και την έγκληση των εργασιακών εκπροσώπων της ΕΡΤ. Παράλογη για το ότι το ΠΠΣ δεν την έθεσε απευθείας στο αρχείο, παράλογη φυσικά την απόφαση. Και αυτό διότι δεν αναφερόταν εναντίον συναδέλφων. Έκρινε τα αποτελέσματα μιας συνδικαλιστικής απόφασης. Για αυτόν το λόγο, έρχομαι και διαμαρτυρόμενος ως πολίτης και ως δημοσιογράφος, γιατί αυτή η απόφαση δημιουργεί συνθήκες προληπτικής λογοκρισίας για όλους τους συναδέλφους. Αν αφαιρεθεί το δικαίωμα από τους δημοσιογράφους να κρίνουν αποφάσεις των συνδικαλιστών τους, είναι σαφές ότι ανοίγει ο ασκός του Αιόλου, υπό την έννοια ότι με προηγούμενο αυτήν την απόφαση, μπορεί να ζητηθεί η αποσιώπηση απόψεων για μύρια θέματα, π.χ. εθνικά.

Διαμαρτύρομαι, επίσης, διότι για κάθε συνδικαλιστική απόφαση του Σωματείου μας, έχουν δημοσιευθεί άρθρα που επικρίνουν είτε απεργιακές κινητοποιήσεις είτε το χρόνο που τελέστηκαν αυτές. Ακόμη και για την ερχόμενη γενική απεργία της Δευτέρας 24.09.12, δημοσιεύτηκε η άποψη ότι δεν πρέπει να γίνει την ημέρα της γενικής απεργίας. Με την ίδια λογική, κάθε συνάδελφος που έχει γράψει τέτοιο άρθρο, θα έπρεπε να εγκαλείται στο Πειθαρχικό. Ορθώς δεν γίνεται και για αυτό

θεωρώ ότι λανθασμένα έγινε η δική μου έγκληση».

Προσκόμισε δε, επιστολή υπογεγραμμένη από 145 δημοσιογράφους, η οποία ανέφερε:

«Στα μέσα του καλοκαιριού, στις 10 Ιουλίου, το Πειθαρχικό της ΕΣΗΕΑ, επέβαλε διαγραφή 3 μηνών στον δημοσιογράφο Πάσχο Μανδραβέλη, επειδή σε ένα άρθρο του, τον Δεκέμβριο του 2011, είχε ταχθεί εναντίον των απεργιακών κινητοποιήσεων στην ΕΡΤ ΑΕ. Η απόφαση αυτή της πλειοψηφίας του Πρωτοβαθμίου Πειθαρχικού της Ένωσης Συντακτών, δημιουργεί πολλά ερωτηματικά για το πώς εννοούν κάποιοι στην Ελλάδα την ελευθερία του λόγου.

Οι δημοσιογράφοι συχνά κατηγορούν τους δικαστικούς, τους αστυνομικούς, τους εφοριακούς, τους καθηγητές, τους γιατρούς, για «συντεχνιακές αντιλήψεις». Όταν η Βουλή ψηφίζει εναντίον της άρσης ασυλίας κάποιων πολιτικών, οι δημοσιογράφοι ξεσηκώνονται. Και δικαίως. Αυτός είναι ο ρόλος τους. Να αποκαλύπτουν τις κακοδαιμονίες που εμφιλοχρούν σε όλες τις κοινωνικές ομάδες. Σε όλες; Ορισμένοι στο Πειθαρχικό της ΕΣΗΕΑ, θέλουν από ό,τι φαίνεται να εξαιρέσουν από την κριτική των δημοσιογράφων τους ίδιους τους δημοσιογράφους. Και στο όνομα μιας κακώς νοούμενης «συναδελφικής αλληλεγγύης» θέλουν να απαγορεύσουν στους δημοσιογράφους να ασχολούνται με τα όσα συμβαίνουν στην ίδια τη δημοσιογραφία. Ενδεικτική της νοοτροπίας που τείνει να επικρατήσει στα «ηγετικά κλιμάκια» της ΕΣΗΕΑ είναι η άποψη που εξέφρασε μέλος της Διοίκησής της, σύμφωνα με την οποία «αν ο Μανδραβέλης έχει τέτοιες απόψεις, καλό θα είναι να αποχωρήσει μόνος του από την ΕΣΗΕΑ». Όπως όμως επεσήμανε ο καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, κ. Σταύρος Τσακυράκης «ο κάθε πολίτης έχει δικαίωμα να εκφέρει απόψεις κατά της απεργίας, ακόμη και κατά της Δημοκρατίας και κατά του κράτους». Πόσω μάλλον αν αυτός ο πολίτης είναι και δημοσιογράφος. «Οι Ενώσεις των συντακτών σε όλο τον κόσμο δίνουν μάχη για αυτές τις θέσεις», επεσήμανε στα μέλη του Πειθαρχικού ο κ. Τσακυράκης.

Ανεξαρτήτως λοιπόν αν συμφωνούσε ή αν διαφωνούμε με τις συγκεκριμένες απόψεις του Πάσχου Μανδραβέλη, υπερασπιζόμαστε το δικαίωμά του να εκφράζει τη γνώμη του χωρίς φόβο ότι θα διωχθεί από το επαγγελματικό του σωματείο. Η χώρα σήμερα έχει ανάγκη από ελεύθερους δημοσιογράφους που λένε με θάρρος την γνώμη τους και όχι από φοβισμένους εργαζόμενους, που αγωνιούν μήπως και τιμωρηθούν για αυτά που γράφουν. Περισσότερη ελευθεροτυπία αναζητά, σαν οξυγόνο, η κοινωνία και όχι νέους λογοκριτές».

Ο μάρτυρας των εγκαλούντων, πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ, **συν. Δημήτρης Τρίμης**, αναφέρθηκε στην πρωτοβάθμια κατάθεσή του:

«Αναμφίβολα ο συν. Μανδραβέλης στο κείμενό του προσβάλλει τους απεργούς δημοσιογράφους της Δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης [που εκείνη την εποχή αγωνίζονταν να κρατήσουν τη δουλειά και την αμοιβή τους] και στρέφεται και εναντίον της ύπαρξης των Δημόσιων Ραδιοτηλεοπτικών Μέσων.

Με λίγα λόγια, τάσσεται με τις ακραία αντικοινωνικές, νεοφιλελεύθερες θέσεις και υπέρ των ιδιωτικών και κερδοσκοπικών συμφερόντων. Έχει δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του, έχει δικαίωμα να λοιδορεί την ΕΣΗΕΑ και τους αγωνιζόμενους συναδέλφους του στην ΕΡΤ. Δεν καταλαβαίνω γιατί παραμένει στο Σωματείο. Κι αν αυτός είναι μια φορά οπαδός της γνωστής ρήσης του Βολταίρου, εγώ είμαι δέκα».

Παρέπεμψε δε σε διευκρίνιση των απόψεών του, που απέστειλε στην εφημ. «Τα Νέα» μετά από σχόλιο της εφημερίδας, στις 14.08.12, στην οποία τόνιζε μεταξύ άλλων:

« Με έκπληξη διάβασα στην εφημερίδα σας (φύλλο 14/8/12) άρθρο του συν. Ηλία Κανέλλη που αναφέρεται στην απόφαση του Πρωτοβαθμίου Συμβουλίου της ΕΣΗΕΑ με την οποία επιβάλλεται ποινή διαγραφής 3 μηνών στο συνάδελφο της Καθημερινής Πάσχο

Μανδραβέλη.

Σύμφωνα με το Καταστατικό της ΕΣΗΕΑ η υπόθεση εξετάστηκε από το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό μετά από έγκληση δύο συναδέλφων, των αιρετών εκπροσώπων των δημοσιογράφων της ΕΡΤ. Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό, το οποίο αποτελείται από εκλεγμένα μέλη που επιλέγονται με καθολική ψηφοφορία κάθε δύο χρόνια, λειτουργεί αυτόνομα και οι αποφάσεις του κρίνονται από το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό □ επίσης ανεξάρτητο και αιρετό όργανο. Συνεπώς ούτε το Δ.Σ. της ΕΣΗΕΑ, ούτε εγώ ως πρόεδρος, είχαμε οιαδήποτε συμμετοχή ή αρμοδιότητα στην υπόθεση Μανδραβέλη.

Προτάθηκα ως μάρτυρας και από τους εγκαλούντες και από τον εγκαλούμενο Πάσχο Μανδραβέλη, και κατέθεσα τα εξής:

(Σ.Σ. αναφέρεται στην ανωτέρω κατάθεσή του).

Προκαλεί, λοιπόν, απορία το γεγονός ότι η κατάθεση μου εκλαμβάνεται ως «λογοκρισία και σταλινική μεθόδευση».

Ως πρόεδρος του Δ.Σ. της ΕΣΗΕΑ δεν ζήτησα κανενός είδους πειθαρχικό μέτρο εναντίον του συν. Π. Μανδραβέλη, απλώς σημείωσα το αυτονόητο, ότι, όταν κάποιος διαφωνεί και επιτίθεται σκόπιμα εναντίον συναδέλφων, οι οποίοι κινητοποιούνται, αλλά και τάσσεται κατά αρχών της ΕΣΗΕΑ, είναι θέμα δικής του συνείδησης το γιατί παραμένει στο σωματείο μας. Αν κινδυνεύει το δικαίωμα να εκφράζονται σήμερα ελεύθερα οι δημοσιογράφοι, δεν ευθύνεται το Σωματείο τους, αλλά οι εκατοντάδες απολύσεις στο χώρο του Τύπου, η συστηματική υποβάθμιση των συντακτών και της δημοσιογραφίας από την εργοδοσία και η χειραγώγηση των Μέσων από πολιτικά και οικονομικά κέντρα εξουσίας □ εξέλιξη που ασφαλώς απαξιώνει την ενημέρωση και απομακρύνει τους αναγνώστες».

Η μάρτυρας των εγκαλούντων, **συν. Ελένη Σπανοπούλου**, κατέθεσε:

«Επαναλαμβάνω ό,τι ανέφερα και στο ΠΠΣ. Το δημοσίευμα του συναδέλφου με εκφράζει απόλυτα ως προς το περιεχόμενο. Είχε το

απόλυτο και αναφαίρετο δικαίωμα να δημοσιοποιεί τις θέσεις του, αλλά διαφωνώ κάθετα με τη στιγμή που επέλεξε να το πράξει.

Έχω να προσθέσω ότι το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης του συν. Πάσχου Μανδραβέλη, σταματάει εκεί που αρχίζουν τα δικαιώματα των απεργών, των συναδέλφων της ΕΡΤ.

Ερ.: Οι συνάδελφοι της ΕΡΤ, μέσω της έγκλησης που έκαναν οι εκπρόσωποί τους, υποστηρίζουν ότι το άρθρο στοχοποιούσε τους αγώνες τους και υπονόμωσε την ίδια τους την εργασία, τη στιγμή που δημοσιεύθηκε. Κατά την άποψή σας, έχουν δίκιο;

Απ.: Τη στιγμή που έγινε, έκανε ζημιά, ήταν αντισυναδελφική συμπεριφορά».

Οι μάρτυρες του εφεσιβάλλοντος:

Ο συν. Χριστόφορος Κάσδαγλης, είπε:

«□Κατά κάποιο τρόπο, μπορώ να καταλάβω τη ψυχολογία μιας συνέλευσης, που σε ώρα απεργίας είναι σε ένταση, πετάει ο ένας μια ιδέα και σου λέει □θα τον τακτοποιήσουμε τον Μανδραβέλη που γράφει αυτά□ και παίρνουν μια τέτοια απόφαση. Αλλά το ΠΠΣ που πρέπει να κρίνει το γεγονός το ίδιο και δεν βρίσκεται κάτω από την ίδια ένταση, χωρίς συναισθηματική φόρτιση και αυστηρά με βάση τον κανονισμό δεοντολογίας και το Καταστατικό, δεν μπορώ να το καταλάβω.

□Δεν μπορούμε να υπαγορεύσουμε εμείς πότε θα γράψει το άρθρο του. Το άρθρο δεν αναφέρεται στο δίκαιο ή άδικο της απεργίας, ούτε υπαινίσσεται κάτι σε σχέση με αυτό. Αναφέρεται αποκλειστικά στην ποιότητα των προγραμμάτων της ΕΡΤ. Και δεν έχει καμία σχέση με τα θέματα για τα οποία ο Μανδραβέλης εγκαλείται.

Ερ.: Ξέρετε αν ο κ. Μανδραβέλης έχει γράψει άλλα άρθρα για την ΕΡΤ, π.χ. για το όργιο προσλήψεων, ρουσφετιών που απασχολεί την επικαιρότητα;

Απ.: Δεν το γνωρίζω. Δε βλέπω τι σχέση έχει όμως με το θέμα.

Ερ.: □ Κατά την άποψή σας, οι συνάδελφοι της ΕΡΤ δεν υπονομεύθηκαν, δεν γελοιοποιήθηκαν στην κοινή γνώμη, δεν συκοφαντήθηκαν;

Απ.: □ Δεν γελοιοποιεί κανέναν και δεν συκοφαντεί σε κανένα σημείο στο κείμενό του κανέναν συνάδελφο. Άλλο είναι να ασκούμε κριτική και άλλο να συκοφαντούμε. Δεν συκοφάντησε, είπε την άποψή του. Δεν πήρε καμία θέση για την απεργία.

Ερ.: Έχετε δει ότι γίνονται επιθέσεις στην ΕΡΤ από εκδοτικά συγκροτήματα;

Απ.: Το έχω αντιληφθεί, συμφωνώ μαζί σας στην άποψη ότι είναι στοχευμένη ανταγωνιστική επίθεση, αλλά αυτό κατά μείζονα λόγο δεν δικαιολογεί την απόφαση.

□ Εκ του αποτελέσματος κρίνω ότι δεν έγινε καμία ζημιά.

Ερ.: Έχετε ακούσει ότι χρησιμοποιείται η ΕΡΤ ως πιλοτικό μοντέλο στη μετέπειτα εξέλιξη των εργασιακών σχέσεων;

Απ.: Θα μου επιτρέψετε να μην σας απαντήσω. Θα πρέπει να μείνουμε στην ουσία αυτού που εκδικάζεται, που είναι η ελευθερία του λόγου.

Ερ.: Ελευθερία λόγου και στους διορισμένους απ□ τα αφεντικά;

Απ.: Η ελευθερία λόγου είναι πάνω από αυτό□».

Ο ίδιος κατέθεσε και υπόμνημα, στο οποίο ανέφερε, μεταξύ άλλων:

«□ Όταν μιλάμε για ελευθερία του Τύπου, δεν εννοούμε φυσικά την

ελευθερία να γράφουν οι άλλοι αυτό στο οποίο εμείς συμφωνούμε, αλλά ακριβώς αντίθετα, την ελευθερία να γράφει ο καθένας τη γνώμη του ανεξάρτητα αν αυτή εκφράζει την άποψη της πλειοψηφίας, της όποιας εξουσίας ή του εργοδότη. Αυτή είναι η έννοια της ελευθεροτυπίας.

Υπὸ αυτήν την έννοια, η σημερινή υπόθεση που κρίνετε δεν αφορά προσωπικά το Μανδραβέλη, αφορά την ελευθερία της έκφρασης γενικότερα. Δεν ήρθα εδώ για να υπερασπιστώ το Μανδραβέλη, ήρθα με μεγάλη αγωνία να υπερασπιστώ την ελευθερία του λόγου».

Και αλλού:

«...Ποιους ενόχλησε το συγκεκριμένο άρθρο; Κάποιους συνδικαλιστές. Είναι δυνατόν, όμως, ο συνδικαλισμός να βρίσκεται υπεράνω κριτικής; Έχει καμία σχέση μια τέτοια προσέγγιση με τη δεοντολογία; Όχι!...».

Ο καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, κ. Σταύρος Τσακυράκης, μεταξύ άλλων, κατέθεσε:

«Ο κ. Μανδραβέλης εγκαλείται για την έκφραση απόψεων, θεωρώ ότι η ελευθερία του λόγου, ιδιαίτερα όσον αφορά στην ελευθερία έκφρασης απόψεων είναι απόλυτη. Δηλαδή, νομικά δεν υπάρχουν ορθές και λανθασμένες απόψεις και επομένως το πιο βαρύ μέτρο λογοκρισίας είναι αυτό που αναφέρεται σε απόψεις. Υπὸ αυτή την έννοια, θεωρώ ότι η έγκληση κατά του κ. Μανδραβέλη νομικά είναι αβάσιμη και θέτει ένα ιδιαίτερο πρόβλημα για την ΕΣΗΕΑ. Θεωρώ ότι η τυχόν πειθαρχική ποινή από την ΕΣΗΕΑ, θα αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία, τουλάχιστον μεταξύ των κρατών που δέχονται την ελευθερία του λόγου, και επειδή πιστεύω ακράδαντα ότι είναι αβάσιμη, νομίζω ότι δεν θα σταθεί στα δικαστήρια της χώρας και η δική μου γνώμη είναι να δώσει τη μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα και να ενημερώσει για την υπόθεση τη Διεθνή Ένωση Δημοσιογράφων».

Σε σχετική ερώτηση για το κατά ποσό η συμμετοχή στο σωματείο της ΕΣΗΕΑ, προϋποθέτει και την αποδοχή του Καταστατικού της, ο

μάρτυς απάντησε:

«Υπάρχει μια γενική πρόβλεψη του Καταστατικού για αλληλεγγύη. Τι είναι αλληλεγγύη, είναι ζητούμενο. Ο καθένας έχει απόψεις για το ποια είναι τα πραγματικά συμφέροντα των συναδέλφων του και πως πρέπει να εκφράζει την αλληλεγγύη του. Εδώ δεν ζητείται μόνο υποχρέωση σε κάποιου είδους δραστηριότητα, π.χ. απεργία, αλλά και η φίμωση απόψεων εναντίον αυτής της δραστηριότητας»

«Πάνω από τους νόμους και οποιοδήποτε Καταστατικό, υπάρχει το Σύνταγμα, το οποίο υπερισχύει κάθε νόμου και Καταστατικού και προστατεύει απολύτως την ελευθερία έκφρασης και λόγου.

Ερ.: Εμείς ως εκλεγμένοι, δεν πρέπει να λειτουργούμε βάσει του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας;

Απ.: Πάνω και από τον Κ. Πολ. Δ είναι το Σύνταγμα.

Ερ.: Μας λέτε να παραβούμε το Καταστατικό;

Απ.: Οφείλτε να ερμηνεύσετε κάθε διάταξη του Καταστατικού σας και του Εσωτερικού Κανονισμού σας βάση του Συντάγματος, το οποίο προστατεύει απολύτως την ελευθερία έκφρασης απόψεων. Εάν ερμηνεύσετε το Καταστατικό σας με τέτοιο τρόπο που να δίνει την ευχέρεια επιβολής κύρωσης για την έκφραση απόψεων, τότε έρχεστε σε αντίθεση με την επιταγή του Συντάγματος περί ελευθερίας του λόγου και της διεθνούς σύμβασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Ο συν. Μιχάλης Μητσός, μεταξύ άλλων, τόνισε:

«Σχετικά με την κατηγορία για την παραβίαση των άρθρων του Καταστατικού, δεν θεωρώ ότι παραβιάζονται τα σχετικά άρθρα διότι δεν έχει προσβάλλει συναδέλφους σε προσωπικό επίπεδο, δεν έχει παραβιάσει τους κανόνες συναδελφικής αλληλεγγύης.

Όσον αφορά το timing της δημοσίευσης του άρθρου και το επιχείρημα που αναφέρεται στην απόφαση του ΠΠΣ ότι πρέπει κάθε

μέλος της ΕΣΗΕΑ να μην αντιστρατεύεται με οποιοδήποτε τρόπο στις κινητοποιήσεις που αποφασίζονται, στεκόμενοι αλληλέγγυα στο Σωματείο μας και στους συναδέλφους, θεωρώ αυτά τα επιχειρήματα αυθαίρετα και επικίνδυνα. Αυθαίρετα διότι δεν αναφέρεται πουθενά (Καταστατικό και Δεοντολογία) αυτό το πράγμα. Και επικίνδυνα διότι ανοίγουν το δρόμο σε απαγορεύσεις που θυμίζουν ολοκληρωτικά καθεστώτα και παραβιάζουν την ελευθερία της έκφρασης και του λόγου. Κάθε δημοσιογράφος και κάθε επαγγελματίας είναι ελεύθερος να αρθρογραφεί εναντίον οποιασδήποτε απεργίας, είτε της δικής του Ένωσης, είτε άλλου φορέα

«Δεν χτύπησε κανέναν αγώνα διότι ο αγώνας έτσι και αλλιώς συνεχίστηκε, αλλά και να τον χτυπούσε, δεν αποτελεί επιχείρημα για τη φίμωση της έκφρασης.

Ερ.: Ξέρετε αν γίνονται εργολαβικές επιθέσεις από άλλους εκδοτικούς οργανισμούς;

Απ.: Δεν θα απαντήσω, είναι άσχετο με την υπόθεση.

Ερ.: Ξέρετε για ποιο λόγο γινόταν η απεργία στην ΕΡΤ;

Απ.: Ναι, ξέρω.

Ερ.: Έχουν το δικαίωμα να αγωνίζονται οι συνάδελφοι, υπερασπιζόμενοι τα δικαιώματά τους;

Απ.: Ασφαλώς.

Ερ.: Κρίνετε ή όχι εσείς υπονομευτική τη στιγμή της δημοσίευσης της απεργίας;

Απ.: Όχι, υπερέχει το δικαίωμα της έκφρασης».

Ο εφεισιβάλλων **συν. Πάσχος Μανδραβέλης**, στο απολογητικό υπόμνημά του, ανέφερε:

«Δεν γνωρίζω αν προϋπήρξε στο Πειθαρχικό ανάλογη διαδικασία

κρίσης των απόψεων ενός αρθρογράφου, αλλά πιστεύω ότι η απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου θα γίνει πρόκριμα περαιτέρω λογοκριτικών παρεμβάσεων στο έργο των δημοσιογράφων. Αν η Ένωση Συντακτών τιμωρήσει την έκφραση γνώμης για ένα θέμα που θεωρεί υπέρτερο -στην περίπτωση μας οι αποφάσεις κάποιων συνδικαλιστών- αυτό μπορεί να αποτελέσει ένα θαυμάσιο επιχείρημα υπέρ εκείνων που θεωρούν ότι οι απόψεις των δημοσιογράφων πρέπει να υπηρετούν κάποια υπέρτερα, όπως τα βαφτίζουν εκείνοι, αγαθά, όπως είναι η πατρίδα, η θρησκεία, το κόμμα κ.λπ.

Για όλους όσους πιστεύουν ότι οι απόψεις πρέπει να περιορίζονται αναλόγως υπέρτερων συμφερόντων, δεν έχω άλλα επιχειρήματα παρά την θέση του μεγάλου 'γγλου φιλοσόφου Τζον Στιούαρτ Μιλ, ο οποίος έγραφε στα μέσα του 19ου αιώνα:

«...Ακόμη και αν όλοι οι άνθρωποι, εκτός από έναν, είχαν την ίδια γνώμη, δεν θα είχαν το δικαίωμα να φιμώσουν αυτόν τον έναν, όπως ακριβώς αυτός δεν θα είχε το δικαίωμα, αν διέθετε την απαιτούμενη δύναμη, να φιμώσει όλους τους άλλους. Αν μια γνώμη ήταν απλά κάτι το προσωπικό με αξία μόνο για τον κάτοχό της, αν παρεμποδιστεί ως προς το δικαίωμά του να έχει αυτή την γνώμη ήταν απλά ένα πλήγμα σε βάρος του ατόμου, τότε όντως θα είχε κάποια σημασία, αν το πλήγμα αυτό καταφέρεται σε λίγους ή πολλούς. Το ιδιαίτερο πρόβλημα, όμως, με την παρεμπόδιση της έκφρασης μιας γνώμης είναι ότι πλήττει όλο το ανθρώπινο είδος, τόσο την μέλλουσα όσο και την παρούσα γενιά -εκείνους που υποστηρίζουν αυτή την γνώμη, αλλά ακόμη περισσότερο εκείνους που διαφωνούν μ' αυτή. Αν η γνώμη είναι σωστή, τότε χάνουν την ευκαιρία να αντικαταστήσουν το σφάλμα με την αλήθεια. Αν είναι λαθεμένη τότε στερούνται κάτι που είναι εξίσου ωφέλιμο: την δυνατότητα διαυγέστερης αντίληψης και πιο ζωηρής εντύπωσης της αλήθειας, που είναι το αποτέλεσμα της σύγκρουσης μεταξύ αλήθειας και σφάλματος... Δεν μπορούμε ποτέ να είμαστε βέβαιοι ότι η γνώμη που προσπαθούμε να καταπνίξουμε είναι αναληθής, αλλά ακόμη κι αν είμαστε βέβαιοι, η κατάπνιξη της παραμένει κάτι κακό».

Το ΔΠΣ, αφού έλαβε υπόψη τις μαρτυρικές καταθέσεις, το απολογητικό υπόμνημα του εφεισιβάλλοντος, και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, επισημαίνει, τόσο στον εγκαλούμενο όσο και στους μάρτυρές του, ότι:

Η έγκληση δεν έγινε από την συνδικαλιστική ηγεσία των εργαζομένων στην ΕΡΤ, αλλά από την πλειοψηφία των εργαζομένων, οι οποίοι ανέθεσαν στους εκλεγμένους εκπροσώπους τους να ασκήσουν την έγκληση. Έρα δεν πρόκειται για «θιγμένους συνδικαλιστές», στους οποίους μπορεί να γίνει οποιαδήποτε σχολιασμός για αποφάσεις, πράξεις, παραλείψεις τους κ.λπ., αλλά της πλειοψηφίας των συναδέλφων της κρατικής τηλεόρασης, οι οποίοι αγωνίζονταν τότε για τις συλλογικές τους συμβάσεις.

Ο συνάδελφος έχει κάθε δικαίωμα όσο και ο οποιοσδήποτε να κρίνει και να εκφέρει απόψεις και να ασκεί κριτική για τα κρατικά μέσα ενημέρωσης και μακάρι αυτό να γινόταν πιο συχνά από περισσότερους συναδέλφους και για τα ιδιωτικά Μέσα και το είδος της ενημέρωσης που προσφέρουν, με βάση τις αρχές της ελευθερίας του λόγου, που ο ίδιος επικαλείται.

Στην περίπτωση αυτή, όμως, με το άρθρο του, που έγραψε από την ασφάλεια της δουλειάς του σε ένα ισχυρό ιδιωτικό δημοσιογραφικό οργανισμό, στον οποίο κατέχει σημαντική θέση, και το οποίο δημοσιοποιήθηκε την ημέρα που απεργούσαν μόνον οι συνάδελφοί του δημοσιογράφοι για τις συλλογικές συμβάσεις τους στην ΕΡΤ, επεχείρησε έμμεσα να υπονομεύσει τον αγώνα τους με τρόπο απαξιωτικό και άκρως υποτιμητικό και περιφρονητικό για αυτούς. (Εάν η μη λειτουργία της ΕΡΤ συνιστά μια «αδιάφορη απώλεια», τότε και ένα από τα βασικά μέρη της, δηλαδή οι εργαζόμενοι και δη οι δημοσιογράφοι είναι επίσης μια αδιάφορη απώλεια, αν θα έχουν δουλειά ή όχι).

Αντίθετα, ο συν. Μανδραβέλης δεν ασκεί καθόλου κριτική στην όποια ηγεσία της ΕΡΤ και σε όσα σκανδαλώδη συνέβαιναν (ρουσφετολογικές προσλήψεις «ημετέρων», ασύμφορες συμβάσεις κλπ), (όταν ρωτήθηκε επ' αυτού, απάντησε ειρωνικά), αλλά ούτε και σε όσα συμβαίνουν τόσο στον ιδιωτικό όμιλο που πρωτοστατεί

σε απολύσεις, μειώσεις μισθών κλπ ή σε άλλα ιδιωτικά Μέσα, που έχουν προκαλέσει την αγανάκτηση της κοινής γνώμης.

Η δημοσιοποίηση λοιπόν αυτού του άρθρου στη συγκεκριμένη ημέρα είναι εντελώς αντίθετη με την έννοια της αλληλεγγύης, βασικής αρχής του Καταστατικού της ΕΣΗΕΑ, στην οποία ο κ. Μανδραβέλης είναι μέλος. Η συμμετοχή του δε στην ΕΣΗΕΑ, επιβάλλει αν όχι αυτοδέσμευση τουλάχιστον σεβασμό για υποχρεώσεις που απορρέουν από τις αρχές του Καταστατικού και του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας, η παραβίαση των οποίων συνεπάγεται κυρώσεις.

Σχετικά με την κατάθεση του μάρτυρα κ. Τσακυράκη και τις αναφορές του περί πιθανότητας προσφυγών στα δικαστήρια, τη Διεθνή Ένωση Δημοσιογράφων κ.λπ., τα μέλη του ΔΠΣ θεωρούν ότι αυτό συνιστά προσπάθεια επιρροής και εκφοβισμού τους, απαράδεκτη από μάρτυρα, ο οποίος είναι μάλιστα διακεκριμένος καθηγητής Πανεπιστημίου. Τα μέλη του ΔΠΣ διαμορφώνουν ελεύθερα και ανεξάρτητα τις απόψεις τους και παίρνουν τις ευθύνες των επιλογών τους, γνωρίζοντας πολύ καλά ότι ο κάθε εγκαλούμενος έχει εκ του νόμου το δικαίωμα να προσφύγει στις δικαστικές ή άλλες συνδικαλιστικές αρχές.

Σχετικά με την άποψη του κ. Τσακυράκη για το Σύνταγμα και την αρχή της ελευθερίας του λόγου, το ΔΠΣ πιστεύει ότι έρχεται σε αντίθεση με την δημοκρατική αρχή της αυτονομίας της κοινωνίας των πολιτών (δηλαδή, σωματείων, κομμάτων κλπ), άρα και την δυνατότητα των σωματείων και των δικαιοδοτικών οργάνων τους να κρίνουν αντιδεοντολογικές συμπεριφορές των μελών τους.

Οδηγούμαστε, δηλαδή, στον καθορισμό πλέον από το κράτος -μέσω του Συντάγματος- των αρχών εσωτερικής λειτουργίας των συνδικάτων, επομένως δεν θα έπρεπε να υπάρχουν και Πειθαρχικά Όργανα στα σωματεία και οι δεοντολογικές παραβιάσεις τότε θα παραπέμπονταν στα δικαστήρια.

Η πλευρά του εγκαλουμένου ταυτίζει την ιδιότητα του πολίτη ενός κράτους με αυτήν του μέλους ενός συνδικάτου ή μιας οποιασδήποτε οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών, εν

προκειμένου της ΕΣΗΕΑ. Όμως, οι δύο αυτές ιδιότητες (πολίτης ενός κράτους και μέλος ενός συνδικάτου) είναι εντελώς διαφορετικές από πολιτειακή και συνταγματολογική-νομική άποψη. Η ιδιότητα του πολίτη ενός κράτους είναι «συνολική», δηλαδή περιέχει όλες τις υπόλοιπες και επικρατεί αυτών, εφόσον ρυθμίζει και καθορίζει τα βασικά μας δικαιώματα βάσει των οποίων οργανώνεται η ζωή μας. Επιπλέον, πρόκειται για μια ιδιότητα μη επιλέξιμη και ως εκ τούτου «υποχρεωτική»: αν είμαστε έλληνες πολίτες, αναγκαστικά υποκείμεθα σε αυτά που καθορίζει το Σύνταγμα και οι νόμοι, καθώς, αν δεν το κάνουμε, αντιμετωπίζουμε τις προβλεπόμενες κυρώσεις.

Από την άλλη πλευρά, η ένταξη σε ένα συνδικάτο, είναι μια πράξη οικειοθελής, την οποία έχει ελεύθερα επιλέξει το μέλος. Επιπλέον, το Καταστατικό κάθε τέτοιας οργάνωσης και της ΕΣΗΕΑ, και οι υποχρεώσεις που συνεπάγεται για τα μέλη της (είτε αυστηρά πολιτικές/«πρακτικές» είτε δεοντολογικές), αφορούν ένα μονάχα κομμάτι της ζωής του μέλους και όχι το σύνολο της ζωής του -αυτού ως μέλους- όπως συμβαίνει με την ιδιότητα του πολίτη ενός κράτους. Έρα οι δύο ιδιότητες δεν ταυτίζονται, γιατί η πρώτη αναφέρεται στο σύνολο ενώ η δεύτερη σε ένα συγκεκριμένο μέρος του συνόλου.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν είναι το κράτος που του επιβάλλει κυρώσεις για κάτι που έγραψε, οπότε θα μιλούσαμε □σωστά- για στέρηση του δικαιώματος της ελευθερίας του λόγου ενός πολίτη, αλλά το συνδικάτο του, στο οποίο αυτός οικειοθελώς έχει προσχωρήσει, αναγνωρίζοντας, μάλιστα, τις καταστατικές και δεοντολογικές του αρχές όπως επίσης βέβαια και τις υποχρεώσεις που αυτές συνεπάγονται για τα μέλη του. Επομένως δεν υφίσταται ζήτημα καταπάτησης του δικαιώματός του στην ελευθερία του λόγου. Αυτό του το δικαίωμα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο από το Κράτος. Και για αυτό μετά την απόφαση του Συμβουλίου, ο συν. Μανδραβέλης μπορεί να ασκήσει δημόσια κριτική στα Πειθαρχικά Συμβούλια, ακόμα και στην ΕΣΗΕΑ γενικότερα και να καταφύγει στα δικαστήρια. Κανείς δεν του στερεί αυτό το δικαίωμα και κανείς άλλωστε δε μπορεί και να

του το στερήσει, εφόσον η ΕΣΗΕΑ και τα ΠΣ δεν είναι το Κράτος! Τα Π.Σ. ελέγχουν όχι τον πολίτη Μανδραβέλη, αλλά το μέλος της ΕΣΗΕΑ Μανδραβέλη κι εκεί μάλιστα μόνο στο βαθμό που ο συν. Μανδραβέλης παραμένει μέλος και δεν αποχωρεί από αυτήν, όπως και μπορεί ανά πάσα στιγμή να το κάνει, αν κρίνει ότι διαφωνεί με τις καταστατικές και δεοντολογικές της αρχές.

Το ΔΠΣ επισημαίνει ακόμη ότι ο συν. Μανδραβέλης έχει μεγαλύτερη δύναμη και ικανότητα εκφοράς δημόσιου λόγου από το σύνολο σχεδόν των εμπλεκόμενων στην υπόθεσή του (και κυρίως των απεργών συναδέλφων του της ΕΡΤ, αλλά και των Π.Σ.), καθώς διατηρεί στήλη σε μια από τις μεγαλύτερες καθημερινές εφημερίδες, ενώ συχνά καλείται να κάνει αναλύσεις της επικαιρότητας σε τηλεοπτικό μέσο πανελληνίας εμβέλειας και μάλιστα κατά τη διάρκεια του κεντρικού δελτίου ειδήσεων κ.λπ., εκφράζοντας και δημοσιοποιώντας μέσα από το δημοσιογραφικό λειτούργημα ελεύθερα και αβίαστα τις προσωπικές του απόψεις. Ουδέποτε τα ΠΣ ασχολήθηκαν με αυτές, παρά μόνο όταν οι συνάδελφοί του, μέλη του ιδίου σωματείου, τον εγκάλεσαν για παράβαση συγκεκριμένων άρθρων του Καταστατικού και του Κώδικα Δεοντολογίας του σωματείου. Αυτήν ακριβώς την έγκληση εξέτασαν τα Π.Σ. και όχι άλλες απόψεις του συν. Μανδραβέλη, τις οποίες ελευθέρως δημοσιοποιεί.

Όσο για την περίφημη ρήση που αποδίδεται στον Βολταίρο, και η οποία αναφέρθηκε στο ΔΠΣ, το τελευταίο τονίζει ότι όταν ο γάλλος φιλόσοφος έγραφε και έλεγε όσα συμπυκνώνει η περίφημη αυτή ρήση, δρούσε μέσα σε ένα καθεστώς ελέω θεού μοναρχίας, το οποίο βασιζόταν, μεταξύ άλλων, σε ένα ισχυρό σύστημα λογοκρισίας, το οποίο κυνηγούσε τους εκφραστές αντιμοναρχικών, αντιεκκλησιαστικών και, γενικότερα, πολιτικά φιλελεύθερων και δημοκρατικών απόψεων, καταστρέφοντας, πολύ συχνά, τα βιβλία τους. Υπάρχει καμία ομοιότητα στις συγκυρίες; Τι σχέση έχουν τα Πειθαρχικά Συμβούλια της ΕΣΗΕΑ με την απολυταρχική Γαλλία του 18 ου αιώνα; Είναι τουλάχιστον υπερβολικό, αν όχι αφελές, να παρουσιάζεται οποιαδήποτε ομοιότητα συνθηκών.

Σε ό,τι αφορά, τώρα, στο κείμενο υποστήριξης συναδέλφων που

κατέθεσε ο συν. Μανδραβέλης: Το ΔΠΣ τους συγχαίρει για την στήριξη ενός συναδέλφου τους και την επίδειξη συναδελφικής αλληλεγγύης, αλλά και για την θέση τους υπέρ της ελευθερίας του λόγου, που ειδικά στις μέρες μας είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαία. Αρκεί βέβαια να την χρησιμοποιούν προς κάθε κατεύθυνση και για τα Μέσα στα οποία εργάζονται, και το γενικότερο σύνολο των Μέσων, η πλειονότητα των οποίων παραβιάζει συστηματικά τις βασικές για μια δημοκρατική κοινωνία αρχές της ελευθερίας του λόγου και της ελευθεροτυπίας και με δική τους ευθύνη σε πολλές περιπτώσεις.

Το ΔΠΣ υπογραμμίζει αυτό το σημείο, γιατί ανάμεσα στους διακεκριμένους συναδέλφους που υπογράφουν το κείμενο αυτό συμπεριλαμβάνονται δημοσιογράφοι που παρέβησαν τους κανόνες του Καταστατικού και της Δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ και μάλιστα σε κάποιες περιπτώσεις ακριβώς επειδή εμπόδισαν την ελευθερία της έκφρασης άλλων συναδέλφων τους.

Κατόπιν αυτών, το ΔΠΣ έκρινε **ομόφωναπειθαρχικά ελεγκτέο** τον **συν. Πάσχο Μανδραβέλη**, για παράβαση του άρθρου 7, παρ. 1, α¹ και θ¹ του Καταστατικού και άρθρου 6, παρ. α¹ του Κώδικα Αρχών Δεοντολογίας και **ομόφωνα** του επέβαλε την **επίπληξη με ανάρτηση** της απόφασης στους χώρους εργασίας .

Η απόφαση καθαρογράφηκε την Πέμπτη, 21.03.13.

Η πρόεδρος

Μιμή Τουφεξή

Η γραμματέας

Μαρία

Χριστοφοράτου